

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**75-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

Том 2

02 травня – 25 травня 2023 р.

Полтава 2023

Сінгапур - місто відоме своїми висотними будівлями, такими як Marina Bay Sands і Suntec City, а також вузькими вуличками і зеленими зонами, що дозволяють багатоповерховим будівлям існувати в гармонії з природою та вуличною архітектурою.

Токіо, де розміщення багатоповерхових будівель також здійснюється в раціональний спосіб, де вони існують нарівні з низькою забудовою.

Підсумовуючи, можна сказати, що для досягнення сталого розвитку міст та ефективного використання міської території, багатоповерхова забудова повинна бути ретельно спланована та розроблена з урахуванням різних соціальних та екологічних аспектів, забезпечуючи комфорт та безпеку для жителів міст.

Література

1. Волощук, І.В. *Багатоповерхові будинки в умовах міського середовища* / І.В. Волощук // *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Архітектура та містобудування.* – 2019. – Вип. 40. – С. 57-60.
2. Гетьман, А.В. *Вплив багатоповерхівок на міське середовище* / А.В. Гетьман, Ю.В. Борщевський // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Технічні науки.* – 2016. – Вип. 18. – С. 155-158.
3. Мельник, О.А. *Висотна забудова і її вплив на міське середовище* / О.А. Мельник // *Архітектура та містобудування України.* – 2018. – №1(35). – С. 16-20.

УДК 72.036

О. О. Савченко, ст.гр. 101-А

Т. В. Савченко, к.арх.

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

АРХІТЕКТУРА НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ПОЛТАВИ ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Кінець XIX – початок ХХ століть характеризується різкими суспільно-політичними змінами. Проводиться реформування різних соціальних сфер, у тому числі й освіти. Найважливішими змінами, що сприяли розвитку освіти були: безстановість школи, можливість відкривати школи громадським організаціям та приватним особам. Виникає потреба підвищення рівня освіченості населення викликана попитом на кваліфіковані кадри. Все це сприяє появі нових типів навчальних закладів та збільшенню їх кількості. Дані тогочасного перепису свідчать, що серед полтавців грамотними були 48,6% населення. Після відкриття навчальних закладів: кадетського корпусу, інституту шляхетних дівчат, училищ, 8 гімназій та професійних шкіл кількість грамотних людей зросла до 56%. Відкрилися різні заклади, такі як фельдшерські та садівничі професійні школи, ремісничі та землемірні

училища. Всього початкових та середніх шкіл у Полтаві було 52, з яких 19 єврейських. У місті також було 9 громадських бібліотек [1].

У 1894 р. побудовано жіноче спархіяльне училище, вул. Сковороди, 1/3 (тепер – навчальний корпус Полтавської державної аграрної академії). Будівля є представником цегляного стилю. На момент 1916 р. в м. Полтава було 2 чоловічих класичних гімназії. Друга чоловіча гімназія (на даний момент старий корпус педуніверситету) і перша чоловіча гімназія імператора Олександра I (побудована 1861 р., нинішній лицей №3) [2]. На території Полтавської губернії існувало 23 жіночих гімназії, з яких безпосередньо в Полтаві — 6. З них 5 приватних, відкритих на початку ХХ століття: В. П. Ахшарумової-Бельської (нині — будівля лицей №1), М. П. Павелко (майдан Незалежності, 3), Н. О. Старицької (зараз на цьому місці знаходяться новий корпус педуніверситету і лицей №6), О. П. Вахніної (на даний момент — видавництво "Полтава" по вул. Шевченка, 38/40) та інші. В стилістиці цих навчальних закладів віддавалася перевага неоренесансу.

Також функціонували комерційні і реальні училища. У 1916 р. в Полтаві знаходилось одне реальне училище — Полтавське Олександрівське училище, відкрите в 1876 р. (нині політехнічний коледж на вул. Пушкіна, 83А). Будівля училища вирішена в еkleктиці з використанням прототипів середньовічної романської архітектури та елементів мавританського стилю. П'ятикласне земське ремісниче училище по вул. Пушкіна, 56 (1897 р., нині коледж харчових технологій) побудовано в цегляному стилі з елементами неоренесансу. У м. Полтава знаходилось комерційне училище О. О. Байера (нині школа №4). Будівля комерційного училища була виконана з цегли з елементами та формами неоренесансу (арх. Весселі, 1900 р.)

Новим типом освітніх закладів були будівлі земських шкіл. Їх діяльність була направлена на навчання дітей робітників та селян. Першою такою школою в Полтаві була школа ім. І.П. Котляревського побудована у 1903-1905 рр. за проектом архітекторів Е. Н. Сердюка та М. Ф. Стасюкова. (зруйнована в 1943 році). Призначенню земських шкіл (надання можливості навчання дітей з найнижчим класовим станом) відповідало їх стилістичне вирішення. Всі вони вирішені в стилі українського архітектурного модерну [3]. Серед усіх типів споруд, саме земські школи займають найбільший відсоток представників українського архітектурного модерну. Більшість з них була розташована на території колишнього Лохвицького повіту Полтавської губернії та виконанні за проектом Опанаса Сластіона.

В Полтаві кінця ХІХ – початку ХХ століть набуває активного розвитку та популярності музична освіта. В 1896 році відкриваються музичні класи Феофанії Базилевич по вул. Пилипа Орлика, 44 (знесена в 2015 році). У 1903 р. почало діяти Полтавське музичне училище. Воно спочатку було розташоване в будинку на розі вулиць Небесної Сотні та

Котляревського, а з 1916 перенесене у спеціально споруджену за проектом арх. Т.Я. Гардасевича триповерхову будівлі на вул. Пушкіна, 30 (тепер Палац дитячої та юнацької творчості) неоренесансної стилістики.

Нові навчально-освітні заклади будувалися переважно в центральній частині міста на незначному віддаленні від адміністративного центру. Активного розвитку набули початкові одно- та двокласні училища для незаможних верст населення. Їх розміщували на периферії (наприклад, міське училище І. Стефановича – на території колишнього передмістя Кобищани; міське однокласне училище «пам'яті 19 лютого 1861 р.» – на розі вул. Соборності та Халтуріна) [4].

Реформування освіти сприяло активній появі нових навчальних закладів. Стильове вирішення будівель освітніх закладів відповідало тогочасним тенденціям. Переважна кількість вищих освітніх установ набули рис історизму з класицистичними прототипами, деякі з них використовували середньовічні прототипи. При проектуванні закладів освіти перевага віддавалася українському архітектурному модерну.

Література:

1. Булава Л.М., Мащенко О.М. *Загальноосвітні навчальні заклади Полтавщини на передодні української революції. Постметодика. 2015, №3. С. 32 – 39*
2. Бояренцев С. М. *История учебных заведений Полтавы до 1917 года. Полтава: АСМІ, 2013. 546 с.*
3. Чепелик В. В. *Український архітектурний модерн. / упор. З. В. Мойсеєнко-Чепелик. К.: КНУБА, 2000. 378 с.*
4. Савченко Т. В. *Типологія будівель Полтави кінця ХІХ – початку ХХ століть. Містобудування та територіальне планування. Київ: КНУБА, 2020. Вип. № 74. С. 285 – 297.*

УДК 72.037

*М.О. Інзик, ст. гр. 101-А
О.В. Макуха, ст. викл.
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ВПЛИВ СУЧАСНОЇ СВІТОВОЇ АРХІТЕКТУРИ НА АРХІТЕКТУРУ УКРАЇНИ

Сучасна архітектура є узагальнювальним поняттям для цілої низки архітектурних течій, стильових напрямів. Вона обіймає: хай-тек, неофункціоналізм, неораціоналізм, деконструктивізм, інтегральну архітектуру, мінімалізм та “архітектуру поетичної простоти”, скульптурну й текстуальну архітектуру та ще багато автономних явищ. В сучасній архітектурі головною є ідея простору як незалежної субстанції, яка й